

RAPORT

Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA GMINY JEDWABNO
ZA LATA 2023-2024

15 CZERWCA 2026

ZAMAWIAJĄCY:

Gmina Jedwabno
ul. Warmińska 2
12-122 Jedwabno

WYKONAWCA:

Envico Solutions
ul. 11 Listopada 47/14
07-200 Wyszaków
Tel: +48 517 621 901
E-mail: samorzady@envico.com.pl
www.envico.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Mgr inż. Mateusz Puścian

Mateusz Puścian
.....

Mgr Inż. Krystian Rachubka

Krystian Rachubka
.....

Mgr Inż. Wioletta Kucharczyk

Kucharczyk Wioletta
.....

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	7
2. Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska	9
3. Charakterystyka Gminy Jedwabno.....	11
3.1.Położenie geograficzne	11
3.2.Sytuacja demograficzna	12
4. Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska	13
4.1.Działania w zakresie ochrony powietrza	13
4.1.1.Stopień realizacji zadań.....	15
4.2.Działania w zakresie poprawy klimatu akustycznego	17
4.2.1.Stopień realizacji zadań.....	17
4.3.Działania w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych.....	19
4.3.1.Stopień realizacji zadań.....	21
4.4.Działania w zakresie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	21
4.4.1.Stopień realizacji zadań.....	22
4.5.Działania w zakresie prawidłowego gospodarowania zasobami geologicznymi	24
4.5.1.Stopień realizacji zadań.....	25
4.6.Działania w zakresie prawidłowego użytkowania powierzchni ziemi.....	25
4.6.1.Stopień realizacji zadań.....	26
4.7.Działania w zakresie gospodarki odpadami	26
4.7.1.Stopień realizacji zadań.....	28
4.8.Działania w zakresie utrzymania dobrego stanu oraz poprawy bioróżnorodności	29
4.8.1.Stopień realizacji zadań.....	31
4.9.Działania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	31
4.9.1.Stopień realizacji zadań.....	31
4.10.Działania w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.....	31

4.10.1.Stopień realizacji zadań.....	32
5. Monitoring realizacji zadań.....	33
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	35
7. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	36
8. Zasady dalszego monitoringu.....	38

1. WSTĘP

Niniejszy dokument, został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.). Zgodnie z powyższą ustawą organ wykonawczy gminy sporządza raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawia go Radzie Gminy. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 został uchwalony uchwałą nr XLVII/341/22 Rady Gminy Jedwabno z dnia 27 października 2022 roku.

Program jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Cele zawarte w Programie są wyznaczone i realizowane zgodnie z celami ochrony środowiska przyjętymi w programie powiatowym, wojewódzkim oraz określonymi dla polityki ekologicznej państwa.

Niniejszy Raport sporządzono na podstawie analizy realizacji celów oraz przewidzianych do wykonania w ramach tych celów zadań, ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030. Raport obejmuje okres od 2023 r. do 2024 r., czyli pierwsze lata obowiązywania programu.

Zadania wynikające z Programu Ochrony Środowiska to:

- zadania własne gminy tzn. te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy. Obejmują one zarówno zadania o charakterze organizacyjno-prawnym jak i inwestycyjnym,
- zadania koordynowane, tzn. finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim bądź centralnym.

Gminny Program Ochrony Środowiska został sporządzony na podstawie gruntownej znajomości aktualnego stanu środowiska w gminie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa określa on przede wszystkim:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziom celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych,
- środki niezbędne do założonych celów.

Rosnące znaczenie zagadnień związanych z ochroną środowiska w różnych obszarach życia społecznego i gospodarczego wymaga opracowywania dokumentów porządkujących informacje o stanie środowiska przyrodniczego oraz wskazujących cele ekologiczne, których realizacja sprzyja zrównoważonemu rozwojowi danego obszaru.

Efektem procesu planowania są programy przedstawiające kierunki rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, a także określające możliwe rozwiązania i warunki ich wdrażania. Do takich dokumentów należy Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030.

Istotne jest prowadzenie bieżącej weryfikacji zaplanowanych działań, dostosowywanie ich do aktualnych uwarunkowań oraz ocena stopnia ich wykonania. Analizy prowadzone w ujęciu czasowym umożliwiają wskazanie obszarów, w których następuje postęp, jak również tych, które wymagają dalszych działań.

Zestawienie uzyskanych wyników ze stanem polityki ochrony środowiska Gminy Jedwabno, opisanym w raportowanym Programie, pozwala określić, w jakim zakresie zrealizowano przyjęte założenia oraz zaplanowane przedsięwzięcia.

Celem Raportu jest zatem ocena zakresu oraz stopnia realizacji zadań przewidzianych w raportowanym Programie. Na podstawie dostępnych danych dokonano także oceny stanu i jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Zakres informacji wymaganych w raporcie wynika z zapisów przyjętego Programu. W niniejszym dokumencie przedstawiono postęp w realizacji zadań ujętych w Programie. Na potrzeby opracowania raportu wykorzystano dane zawarte w sprawozdaniach Gminy Jedwabno.

Do charakterystyki stanu środowiska wykorzystano przede wszystkim dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie. Istotnym źródłem informacji w zakresie analizy wskaźnikowej były również dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny. W opracowaniu uwzględniono ponadto informacje dostępne w publikacjach instytucji zajmujących się ochroną środowiska na terenie Gminy Jedwabno oraz dane literaturowe.

2. STAN REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z zapisami Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 dzięki kompleksowemu ujęciu stanu środowiska na terenie gminy możliwe stało się zdefiniowanie celów środowiskowych do jakich powinno się dążyć kierując dobrem środowiska. Cele środowiskowe zostały osiągnięte poprzez realizację konkretnych zadań.

Ocenę realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska odniesiono do poszczególnych, nakreślonych w Programie, kierunków ochrony środowiska. Dla wyszczególnionych kierunków, na etapie tworzenia POŚ zdefiniowano szereg zadań. Raport ma na celu określenie stopnia realizacji owych zadań w latach 2023-2024. Poniżej przedstawiono syntetyczne oceny i informacje o realizacji zadań w rozbiciu na poszczególne obszary tematyczne zgodnie z zapisami w POŚ.

W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska w Gminie Jedwabno:

I. W zakresie poprawy ochrony klimatu i jakości powietrza:

- Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Małszewo.

II. W zakresie poprawy klimatu akustycznego:

- Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Burdąg,
- Rozwój transportu zbiorowego.

III. W zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Brak zadań obszarze.

IV. W zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej:

- Rozbudowa sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowości Małszewo,
- Rozbudowa sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowości Piduć-Rekownica – etap I,
- Rozbudowa sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowości Piduć-Rekownica – etap III.

V. W zakresie prawidłowego gospodarowania zasobami geologicznymi

Brak zadań obszarze.

VI. W zakresie poprawy użytkowania powierzchni ziemi

Brak zadań obszarze.

VII. W zakresie poprawy gospodarki odpadami

Brak zadań obszarze.

VIII. W zakresie poprawy bioróżnorodności

Brak zadań obszarze.

IX. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Brak zadań obszarze.

X. W zakresie ograniczenia zagrożeń związanych z poważnymi awariami:

- Budowa remizy strażackiej w miejscowości Szuć.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY JEDWABNO

3.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

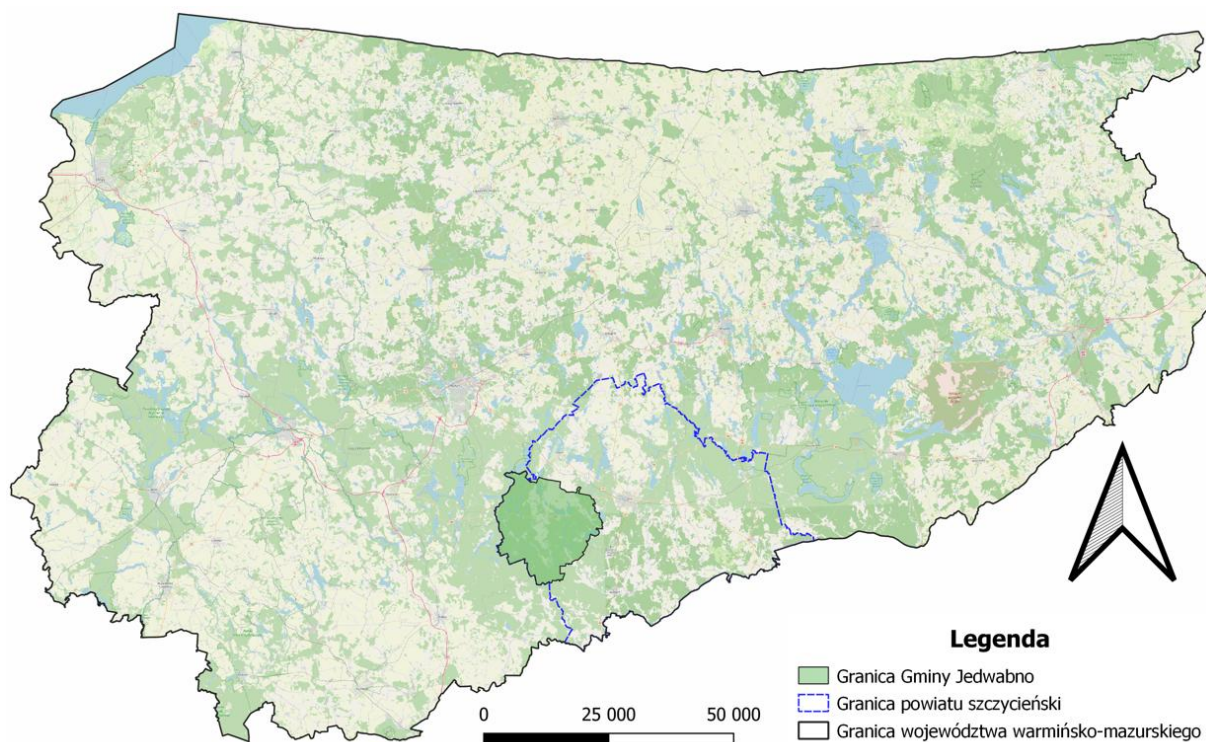
Gmina Jedwabno położona jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim. Opisywany teren zajmuje powierzchnię 312 km² (31 190 ha).

Gmina Jedwabno graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminą Pasym,
- od zachodu z gminą Szczytno (gmina wiejska),
- od południowego-wschodu z gminą Wielbark,
- od południa z gminą Janowo,
- od południowego-zachodu z gminą Nidzica,
- od zachodu z gminą Olsztynek,
- od północnego-zachodu z gminą Purda.

Gmina jest podzielona na 18 sołectw: Dłużek, Brajniki, Burdąg, Czarny Piec, Jedwabno, Kot, Lipniki, Małszewo, Narty, Nowe Borowe, Nowy Dwór, Piduń, Rekownica, Szuć, Waplewo, Witowo, Warchały oraz Witówko.¹

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Rysunek 1. Położenie Gminy Jedwabno na tle podziału administracyjnego
Opracowanie własne

3.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Zgodnie z danymi GUS na dzień 15.06.2026 r. Gminę Jedwabno w roku 2024 zamieszkiwało 3 429 osób, z czego 1 714 osób stanowili mężczyźni, natomiast 1 715 osób kobiety. Powierzchnia gminy wynosi 312 km² co wraz z liczbą zamieszkujących ją ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 11,0 os./km².

Tabela 1. Demografia w Gminie Jedwabno w latach 2023-2024

Wskaźnik	Jednostka miary	Rok 2023	Rok 2024
Liczba ludności ogółem	osoba	3 451	3 429
Liczba mężczyzn	osoba	1 726	1 714
Liczba kobiet	osoba	1 725	1 715
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	-1	-6
Saldo migracji zagranicznych	osoba	0	2
Przyrost naturalny	osoba	-15	-18
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem			
W wieku przedprodukcyjnym	%	17,8	17,6
W wieku produkcyjnym	%	60,6	60,0
W wieku poprodukcyjnym	%	21,6	22,4

Opracowanie własne na podstawie GUS

Z powyższych zestawień wynika, że stan liczby ludności ma tendencję malejącą. W porównaniu roku 2023 i 2024 stan liczby ludności zmalał o 22 osoby.

4. REALIZACJA CELÓW ZAWARTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1. DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA

Realizacja celów w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, należy w dużej mierze do obowiązków podmiotów gospodarczych, osób fizycznych, dlatego trudno jest określić stopień realizacji założonych celów. Największe ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza pochodzą pieców pozaklasowych, wypalania traw oraz drogi o charakterze krajowym, powiatowym oraz gminnym, szczególnie w sezonie wakacyjnym.

Wszystkie nowe budynki i budowle, zarówno sektora prywatnego jak i gospodarczego, budowane są obecnie w nowej technologii uwzględniającej termoizolację. Dotyczy to montażu nowej generacji okien oraz ocieplania ścian warstwą styropianu lub wełny mineralnej oraz stosowanie odnawialnych źródeł energii. Istniejące obiekty budowlane są sukcesywnie

izolowane termicznie w zależności od możliwości finansowych właściciela lub zarządcy obiektu.

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie Gminy Jedwabno zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan z 2023 roku (rok bazowy) ze stanem na rok 2024.

Głównym źródłem zanieczyszczeń w skali Gminy Jedwabno jest emisja powierzchniowa pochodząca z indywidualnych palenisk domowych. Problem jest spalanie niskiej jakości surowców w przestarzałych i mało wydajnych piecach w gospodarstwach domowych. Problem jest szczególnie widoczny w zwartej, słabo przewietrzanej zabudowie w okresie jesienno-zimowym i bezwietrzne dni. Podobny problem występuje również w małych firmach produkcyjno-usługowych, z których emisja nie wymaga uzyskania pozwolenia i nie jest kontrolowana. Gmina prowadzi inwentaryzację lokalnych kotłowni przy wykorzystaniu Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.²

Szczególnie istotnym problemem jak należy wyeliminować są incydentalne przypadki spalania odpadów w piecach oraz na posesjach, a także wypalanie traw. Substancje powstałe podczas spalania odpadów kumulują się w organizmie uszkadzając komórki oraz narządy wewnętrzne i mogą powodować choroby nowotworowe.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie Jedwabno ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia głównie drogi krajowej, w mniejszym stopniu dróg wojewódzkich.³

Na terenie gminy znajduje się instalacja wykorzystująca odnawialne źródła energii – instalacja fotowoltaiczna o mocy 30 kW (dz. nr 511 obręb Szuć, gmina Jedwabno).⁴

Podstawę oceny jakości powietrza stanowią określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach w ww. rozporządzeniu określono dozwoloną liczbę przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty. Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Dla każdego z tych kryteriów zostały określone odrębne wymagania dotyczące lokalizacji stacji

² Gmina Jedwabno

³ Program Ochrony Środowiska dla Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

⁴ Gmina Jedwabno

pomiarowych, a także wymaganego zakresu wykonywanych badań. W ocenach prowadzonych pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi obecnie uwzględnia się: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłe PM₁₀ oraz benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe PM₁₀. Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu NO_x i ozon (O₃).

Ze względu na brak stacji pomiarowej jakości powietrza na terenie Gminy Jedwabno należy bazować na danych dla całej strefy warmińsko-mazurskiej w skład której wchodzi Gmina. W tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie warmińsko-mazurskiej w latach 2023-2024.

Tabela 2. Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia dla strefy warmińsko-mazurska

Wskaźnik	Jednostka	Rok 2023	Rok 2024	Zmiana wskaźnika*
Dwutlenek siarki (SO ₂)	Klasa	A	A	
Dwutlenek azotu (NO ₂)		A	A	
Tlenek węgla (CO)		A	A	
Benzen (C ₆ H ₆)		A	A	
Ozon (O ₃)		A	A	
Pył zawieszony PM ₁₀		A	A	
Ołów (Pb)		A	A	
Arsen (As)		A	A	
Kadm (Cd)		A	A	
Nikiel (Ni)		A	A	
Benzo(a)piren (B(a)P)		C	C	
Pył zawieszony PM _{2,5}		A1	A1	

Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian przy pozytywnej wartości wskaźnika,

kolor czerwony – pogorszenie lub negatywna wartość wskaźnika

4.1.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

Na terenie Gminy Jedwabno w latach 2023-2024 założono działanie związane z termomodernizacją budynku. Realizacja tego zadania przyczyniłaby się do poprawy ochrony powietrza na terenie Gminy Jedwabno.

W zakresie ochrony jakości powietrza założono realizację 1 zadania.

Tabela 3. Zadania związane z ochroną powietrza realizowane na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Zadanie	Rok realizacji	Status realizacji	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt	Źródło finansowania
1	Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Małszewo	2023 - 2024	Nie zrealizowano	-	-	-

Opracowanie własne na podstawie POŚ, Gmina Jedwabno

4.2. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16 – 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Głównym źródłem hałasu na terenie Gminy Jedwabno jest przede wszystkim ruch komunikacyjny. Do głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez gminę oraz powodujących podstawowe źródło hałasu należy droga krajowa nr 58 oraz drogi wojewódzkie nr 508 i 545. Przez teren Gminy Jedwabno nie przebiegają linie kolejowe.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie na terenie Gminy Jedwabno oraz na terenie powiatu szczycieńskiego nie prowadzono badań hałasu w latach objętych raportem.

4.2.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W ramach ograniczenia uciążliwości hałasu na terenie Gminy Jedwabno zaplanowano budowę drogi oraz rozwój transportu zbiorowego. Realizacja tych zadań w sposób znaczący wpłynęła pozytywnie na ograniczenie emisji hałasu drogowego na terenie gminy.

W zakresie ochrony akustycznej założono realizację 2 zadań.

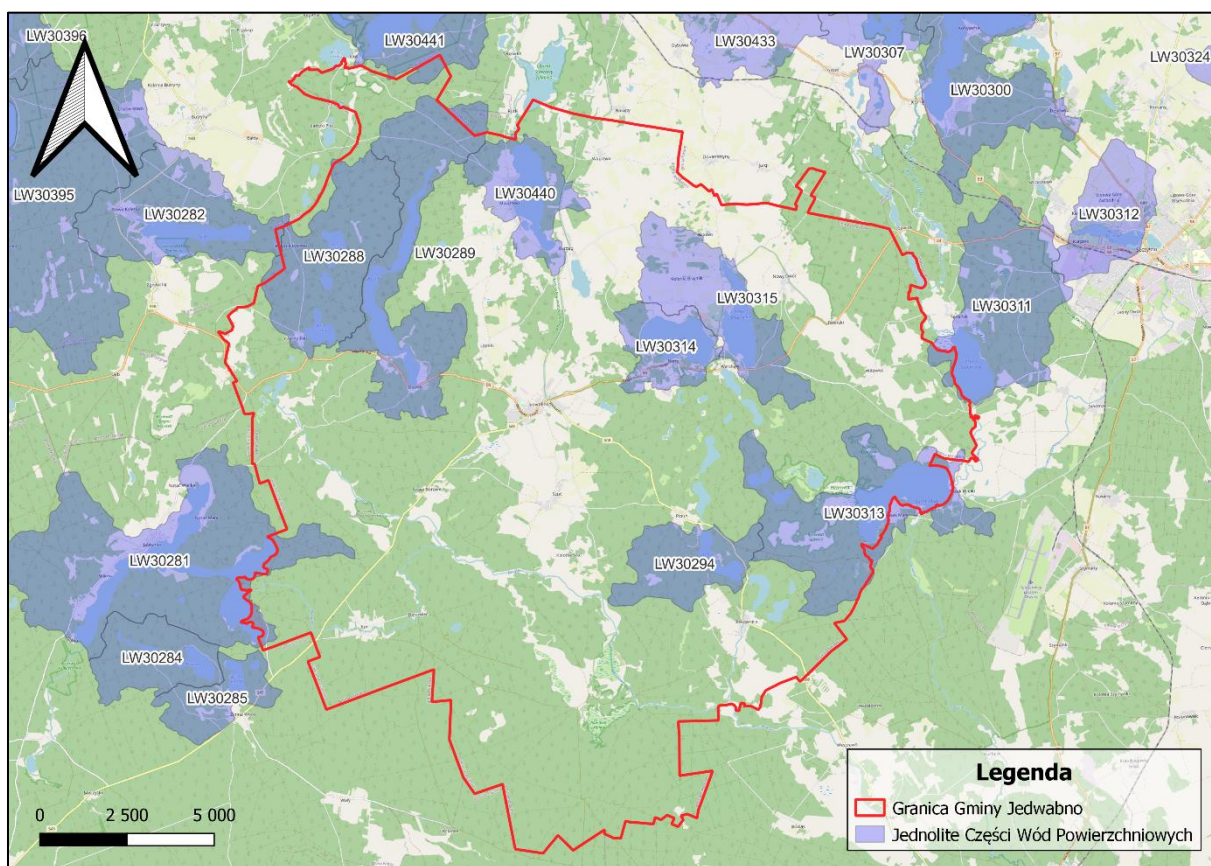
Tabela 4. Zadania związane z poprawą klimatu akustycznego realizowane na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Zadanie	Rok realizacji	Status realizacji	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt	Źródło finansowania
1	Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Burdag	2023	Zrealizowano	Przedmiotem inwestycji budowlanej była przebudowa obiektu liniowego – drogi gminnej wewnętrznej w msc. Burdag. Zadanie obejmowało przebudowę dwóch odcinków dróg wewnętrznych o łącznej długości około 282 m. Na początkowym odcinku o długości około 150 m nawierzchnia drogi wykonana jest z betonowych płyt drogowych typu MON, na pozostałym odcinku drogi posiadają nawierzchnię gruntową. Zamierzenie obejmowało poprawę parametrów technicznych drogi – wykonanie na całej długości nawierzchni z betonowej kostki brukowej	393.446,53 zł	Rządowy Fundusz Polski Ład
2	Rozwój transportu zbiorowego	2024	Zrealizowano	Przedmiotowe zamówienie zostało udzielone bezpośrednio, na podstawie art. 1 ust. 1, art. 7 ust.1 pkt 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym oraz zgodnie z Rozporządzeniem (WE) 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r., dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. Urz. UE, l. 315/1 z dnia 3 grudnia 2007 r., Dz. Urz. UE, l. 240/65 z dnia 16 września 2015 r., Dz. Urz. UE, l. 354/22 z dnia 23 grudnia 2016 r.) art. 22, ust. 1, pkt 4 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, a usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego są realizowane na podstawie umowy	61 988,80 zł	Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej

Opracowanie własne na podstawie POŚ, Gmina Jedwabno

4.3. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Gmina Jedwabno położona jest w obszarze dorzeczy Pregoty oraz Wisły, w regionach wodnych Łyny i Węgorapy oraz Środkowej Wisły. Administrację nad tym obszarem sprawuje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku, funkcjonujący w strukturach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, a także Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. Zasięg działania RZGW w Warszawie obejmuje jedynie trzy niewielkie fragmenty położone w południowej części gminy. W granicach Gminy Jedwabno znajduje się 7 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Jeziornych.

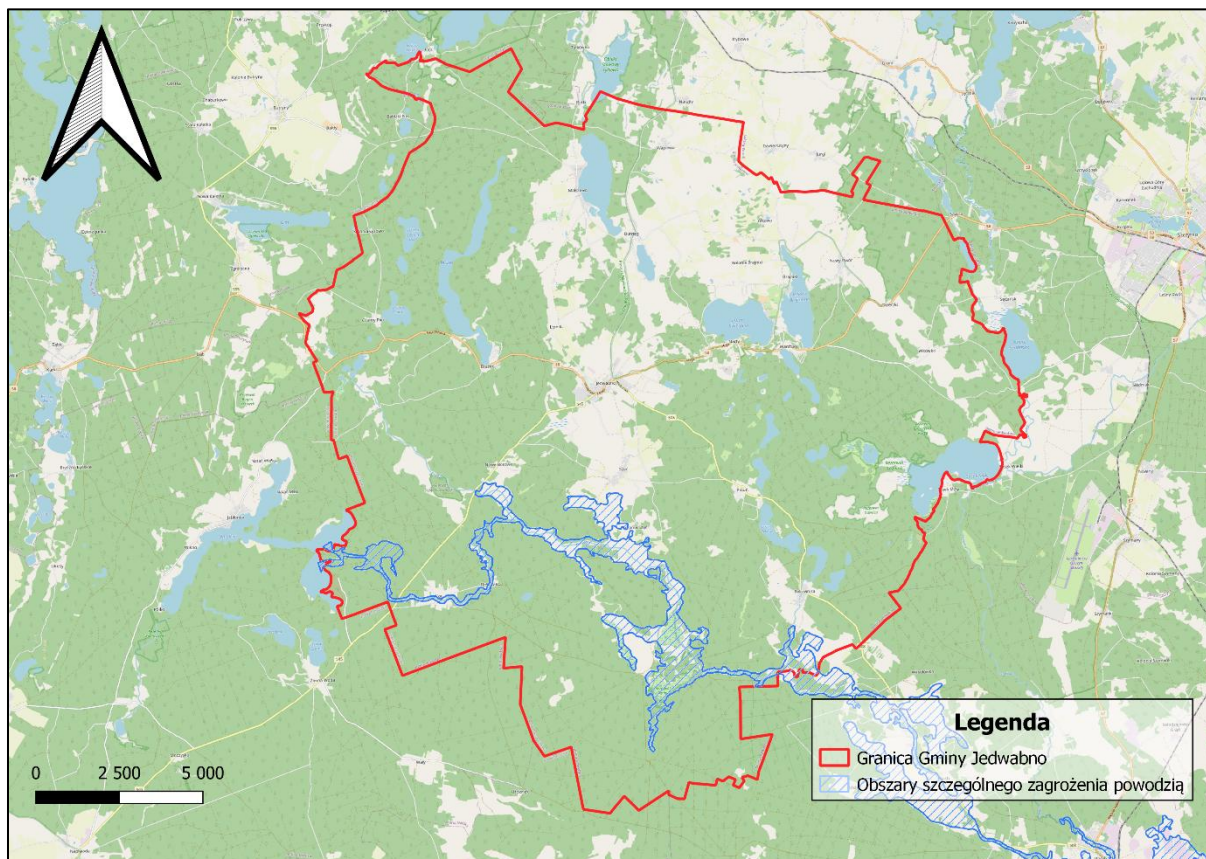
Rysunek 2. Położenie Gminy Jedwabno na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych
Opracowanie własne

Tabela 5. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Stan wód	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
1	Małszewskie	LW30440	-	niezagrożona
2	Dłużek	LW30289	-	niezagrożona
3	Brajnickie	LW30315	-	zagrożona
4	Czarne	LW30288	-	niezagrożona
5	Świątajno	LW30314	dobry	niezagrożona
6	Sasek Mały	LW30313	-	zagrożona
7	Rekowe	LW30294	-	niezagrożona

Opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r. poz. 1911), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1959)

Część terenu Gminy Jedwabno jest usytuowana na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Rozmieszczenie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie Gminy Jedwabno

Opracowanie własne

4.3.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W okresie objętym raportem w latach 2023-2024 nie realizowano zadań w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

4.4. DZIAŁANIA W ZAKRESIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ

Na terenie Gminy Jedwabno rozdzielcza sieć wodociągowa wynosi 109,12 km, natomiast wskaźnik zwodociągowania, który oznacza stosunek liczby mieszkańców korzystających z wody wodociągowej do ogólnej liczby mieszkańców gminy, wyniósł szacunkowo 78,8 % (dane za rok 2024)⁵.

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Jedwabno stanowi 115,39 km, a odsetek mieszkańców mających dostęp do kanalizacji w 2024 roku wyniósł 64,8 %⁶.

W przypadku gospodarki wodnej istotnym problemem jest utrzymanie sieci wybudowanych w latach 70-tych i 80 tych poprzedniego wieku, wykonanych z materiałów azbesto-cementowych. W miarę możliwości sieci wykonane w tej technologii, są przedmiotem modernizacji/wymiany, jednak wciąż stanowią znaczący odsetek sieci wodociągowych znajdujących się w gminie. Główną wadą rur azbesto-cementowych jest ich kruchość, co ma szczególne znaczenie w przypadku usuwania awarii, ze względu na występujące wówczas (podczas przeprowadzanych prac) miejscowe wibracje.

Kolejną problematyczną kwestią w przypadku gospodarki wodnej jest sezonowy ponad normatywny pobór przez odbiorców. Zwiększony rozbiór wody, szczególnie w sezonie letnim ma bezpośredni wpływ na ilość a co za tym idzie poziom ciśnienia w sieci, czego finalnym skutkiem może być słabe ciśnienie wody na przyłączach – szczególnie wykonanych na końcówkach sieci bądź na terenach o zróżnicowanym profilu wysokościowym.

Ponadto z racji obecnej sytuacji geopolitycznej oraz faktu zakwalifikowania ujęć wody i sieci rozdzielczych do infrastruktury kryzysowej, pojawiają się nowe wyzwania dla podmiotów zarządzających. W związku z powyższym wymagane będzie sprostanie bardziej restrykcyjnym przepisom, celem zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa przedmiotowej infrastruktury.

⁵ Bank Danych Lokalnych

⁶ Urząd Gminy Jedwabno

Tabela 6. Sieć wodno-kanalizacyjna na terenie Gminy Jedwabno w latach 2022-2024

Wskaźnik	Jednostka	Rok 2023	Rok 2024
Długość sieci wodociągowej	km	91,21	109,12
Liczba przyłączy wodociągowych	szt.	719	731
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	szt.	2 710	2 702
Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na 100 km ²	km ²	32,7	38,5
Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	%	78,5	78,8
Długość sieci kanalizacyjnej	km	89,31	115,39
Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.	509	512
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	szt.	2 229	2 223
Długość rozdzielczej sieci kanalizacyjnej na 100 km ²	km ²	28,2	36,6
Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	%	64,6	64,8
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	402	401
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	22	21

Opracowanie własne na podstawie GUS, Gmina Jedwabno

4.4.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W okresie sprawozdawczym zadania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane. Zapewnienie mieszkańcom systemu zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę oraz prawidłowe zagospodarowanie ścieków są jednym z priorytetowych zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska, a także podstawowym obowiązkiem władz samorządowych.

Zadania obejmowały przede wszystkim budowę przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Realizacja tych zadań wpłynęła pozytywnie na poprawę gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.

W zakresie działania dotyczącego gospodarki wodno-ściekowej założono realizację 3 zadań.

Tabela 7. Działania związane z racjonalną gospodarką wodno-ściekową na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Zadanie	Rok realizacji	Status realizacji	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt	Źródło finansowania
1	Rozbudowa sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowości Małszewo	2023	Zrealizowano	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z włączeniem się w istniejącą sieć kanalizacyjną oraz budowa sieci wodociągowej wraz z włączeniem się w istniejącą sieć wodociągową na terenie miejscowości Małszewo.	1 647.307,19	Rządowy Fundusz Polski Ład
		2024			1 647.307,21	
2	Rozbudowa sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowości Piduń-Rekownica etap I	2023	Zrealizowano	Przedmiotem inwestycji była budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej ciśnieniowo – grawitacyjnej i włączenie ich do istniejącego systemu wod.-kan. na terenie miejscowości Szuć. Projektowana sieć wodociągowa umożliwiła przyłączenia dla wszystkich nieruchomości, natomiast sieć kanalizacji sanitarnej umożliwiła odbiór ścieków bytowo-gospodarczych z miejscowości Piduń-Rekownica. Rurociągi będą po terenach zabudowanych gruntach rolnych drogą wojewódzką powiatową oraz gminnymi.	2 073.973,36 zł	Rządowy Fundusz Polski Ład
		2024			2 534.856,34 zł	
3	Rozbudowa sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowości Piduń-Rekownica etap III	2024	Zrealizowano	Inwestycja polegała na budowie kolejnego etapu sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowo – grawitacyjnej na	2 451.050,29 zł	Rządowy Fundusz Polski Ład

Lp.	Zadanie	Rok realizacji	Status realizacji	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt	Źródło finansowania
				teren miejscowości Pidun i Rekownica i włączeniu ich do gminnego systemu wod.-kan. Inwestycja polegał na budowie kolejnego etapu sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowo – grawitacyjnej na terenie miejscowości Pidun i Rekownica i włączeniu ich do gminnego systemu wod.-kan. Przedmiotowe przedsięwzięcie przyczyniło się do ochrony przyrody, gdyż jest zlokalizowane w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko – Ramuckiej oraz obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka.		

Opracowanie własne na podstawie POŚ, Gmina Jedwabno

4.5. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRAWDŁOWEGO GOSPODAROWANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy Jedwabno występują złoża surowców: piasków i żwirów oraz kredy. Charakterystykę złóż przedstawiono poniżej.

Należy pamiętać, że jakkolwiek eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci znacznych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane). Na terenie gminy nie występują również tereny zrekultywowane ani zagrożone ruchami masowymi.

Tabela 8. Wykaz złóż występujących na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina	Powierzchnia złoża (ha)
1	Szuć	złoże rozpoznane szczegółowo - R	Kredy	57,300
2	Szuć	złoże rozpoznane szczegółowo - R	Piaski i żwiry	2,082
3	Szuć I	złoże zagospodarowane - E	Piaski i żwiry	1,932

*Opracowanie własne na podstawie Państwowego Instytut Geologiczny***4.5.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ**

W okresie objętym raportem w latach 2023-2024 nie realizowano zadań w zakresie prawidłowego gospodarowania zasobami geologicznymi.

4.6. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRAWIDŁOWEGO UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI ZIEMI

W środkowej oraz północnej części Gminy dominują gleby zwięzłe, natomiast na pozostałym obszarze przeważają gleby lżejsze, w tym gleby piaszczyste. Pod względem typologicznym są to głównie gleby brunatne właściwe, a jedynie na niewielkich powierzchniach występują gleby brunatne wyługowane. Wśród gleb zwięzłych dominuje kompleks pszenny dobry, występujący przede wszystkim w rejonie wsi Waplewo, Witowo i Brajniki oraz na wschód od miejscowości Burdąg. Skład gatunkowy tych gleb jest zróżnicowany. Najczęściej występują gliny lekkie w całym profilu glebowym, lokalnie gliny lekkie lub lekkie pylaste zalegające na glinie średniej, a także piaski gliniaste mocne podścielone gliną lekką. Są to gleby o dobrze wykształconym poziomie orno-próchnicznym, przeważnie uregulowanych stosunkach wodnych i dobrej przewiewności. Pod względem przydatności rolniczej cechują się wysoką wydajnością i nadają się do uprawy większości roślin. Gleby na terenie gminy narażone są na degradację, głównie w związku z rozwojem sieci osadniczej i komunikacyjnej. Mogą podlegać zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan oraz jakość gleb zależą od łącznego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Obszar gminy zaliczany jest do terenów narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia organicznego i mineralnego. Wynika to między innymi ze znaczącego udziału produkcji zwierzęcej, generującej znaczne ilości nawozów naturalnych, w tym gnojowicy. Ponadto gospodarstwa rolne prowadzące produkcję żywności, pasz dla zwierząt lub surowców rolnych wykorzystują duże ilości nawozów. Niewykorzystana część tych substancji może kumulować się w glebie, spływać do wód powierzchniowych i gruntowych lub

migrować do atmosfery. Dotyczy to w szczególności pierwiastków biogennych, takich jak azot i fosfor, które mimo pozytywnego wpływu na produkcję rolną, w nadmiernych ilościach stanowią istotne zanieczyszczenie i potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Na terenie Gminy Jedwabno układ drogowy obsługuje połączenia tranzytowe, co stanowi potencjalne zagrożenie dla gleb. Dodatkowo gleby analizowanego obszaru są intensywnie użytkowane rolniczo. Z tego względu istotne jest prowadzenie prawidłowej gospodarki rolnej, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów naturalnych i mineralnych oraz środków ochrony roślin. Nieodpowiednie terminy wykonywania zabiegów agrotechnicznych lub niewłaściwie dobrane dawki nawozów mogą prowadzić do przedostawania się zanieczyszczeń do gleb, a następnie do wód powierzchniowych i podziemnych.

Funkcję szkoleniową w zakresie edukacji rolników pełni Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie. Zadania edukacyjne kierowane bezpośrednio do rolników z terenu Gminy Jedwabno realizowano w formie szkoleń stacjonarnych oraz online. Rolnicy z obszaru gminy objęci są również doradztwem indywidualnym prowadzonym w formie wizyt, konsultacji i przekazywania informacji. Zakres doradztwa obejmuje między innymi normy i wymagania wzajemnej zgodności, zalecenia dobrej praktyki rolniczej, metody produkcji rolnej oraz rozwiązania sprzyjające środowisku, w tym znaczenie wapnowania gleb, a także zadania wynikające z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań służących ograniczeniu odpływu azotu i amoniaku ze źródeł rolniczych.

4.6.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W okresie objętym raportem w latach 2023-2024 nie realizowano zadań w zakresie prawidłowego użytkowania powierzchniami ziemi.

4.7. DZIAŁANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

Według ewidencji ludności łączna liczba mieszkańców Gminy Jedwabno zameldowanych na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 3 549 osób. W miejscowości Jedwabno zameldowanych było 1 196 mieszkańców, natomiast na pozostałym obszarze gminy 2 353 osoby.

Liczba nieruchomości, z których w 2024 roku odebrano odpady komunalne, wyniosła łącznie 2 414 punktów adresowych. Z nieruchomości zamieszkałych, obejmujących 1 222 punkty adresowe objęte metodą naliczania opłaty „od mieszkańca”, odpady odebrano od 2

918 osób. Ponadto obsłużono 1 192 punkty adresowe obejmujące domki letniskowe oraz nieruchomości niezamieszkałe.⁷

Tabela 9. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Jedwabno w latach 2023 i 2024

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych w 2023 roku [Mg]	Masa odebranych odpadów komunalnych w 2024 roku [Mg]
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	65,07	94,22
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	414,98	484,30
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	23,30	19,84
20 01 39	Tworzywa sztuczne	133,36	154,32
20 01 01	Papier i tektura	35,56	40,84
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	47,07	43,39
15 01 07	Opakowania ze szkła	116,44	121,58
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w tonach [Mg]		836,58	958,49

Opracowania własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami w Gminie Jedwabno

Gmina Jedwabno prowadzi Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, mieszczący się przy ul. 1 Maja 44D w Jedwabnie, w którym zbierane są zużyte opony, zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, urządzenia zawierające freon, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, leki, farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice, odpadowa papa, tekstylia, opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych.

Usługi PSZOK są bezpłatne dla mieszkańców, pod warunkiem terminowego wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami. Ilość odpadów komunalnych zebranych w gminnym PSZOK przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Ilość odpadów komunalnych zebranych w gminnym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w latach 2023 i 2024

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych w 2023 roku [Mg]	Masa odebranych odpadów komunalnych w 2024 roku [Mg]
16 01 03	Zużyte opony	3,14	12,52
17 09 04	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	40,38	73,08
20 01 23*	Urządzenia zawierające freon	2,40	0,74
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 12, 20 01	0,32	0,20

⁷ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Jedwabno za 2024 rok

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych w 2023 roku [Mg]	Masa odebranych odpadów komunalnych w 2024 roku [Mg]
	23 zawierające niebezpieczne składniki		
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	3,10	1,38
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,075	0,06
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	0,00	0,00
17 03 80	Odpadowa papa	6,06	4,00
20 01 11	Tekstylia	1,60	2,38
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych	0,00	0,00
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w PSZOK [Mg]		57,07	94,74

Opracowania własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami w Gminie Jedwabno

Do głównych problemów występujących na terenie Gminy Jedwabno w zakresie gospodarki odpadami należy zaliczyć nieprawidłowości związane z segregacją odpadów, w tym mieszanie poszczególnych frakcji oraz umieszczanie odpadów zmieszanych w pojemnikach przeznaczonych do selektywnej zbiórki. Pomimo prowadzonych działań edukacyjnych nadal zauważalny jest także niewystarczający poziom świadomości ekologicznej części mieszkańców. Istotnym wyzwaniem pozostaje również występowanie dzikich wysypisk, w szczególności porzucanie odpadów w lasach i na terenach rekreacyjnych. Problem ten dotyczy zwłaszcza odpadów budowlanych, wielkogabarytowych oraz zużytych opon. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami jest sezonowy wzrost ilości odpadów związany z ruchem turystycznym w okresie letnim, szczególnie w miejscowościach o charakterze wypoczynkowym.⁸

4.7.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W okresie objętym raportem w latach 2023-2024 nie realizowano zadań w zakresie poprawy gospodarki odpadami.

⁸ Gmina Jedwabno

4.8. DZIAŁANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA DOBREGO STANU ORAZ POPRAWY BIORÓŻNORODNOŚCI

Celem ochrony przyrody jest utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów oraz zachowanie różnorodności biologicznej poprzez zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony. Głównym zadaniem jest ochrona walorów krajobrazowych, zieleni oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Gmina Jedwabno pod względem występowania form ochrony przyrody i bioróżnorodności biologicznej jest terenem dość bogatym. Na obszarze tym znajdują się:

- obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052),
- obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007),
- Rezerwat Przyrody Dęby Napiwodzkie,
- Rezerwat Przyrody Małga,
- Rezerwat Przyrody Galwica,
- Rezerwat Przyrody Jezioro Kośno,
- Rezerwat Przyrody Uroczysko Korea,
- Rezerwat Przyrody Łajskie Bagna,
- Rezerwat Łażnica,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej,
- Użytek Ekologiczny Zamulewo,
- Użytek Ekologiczny Obiekt Stawowy Tylkowo,
- Użytek Ekologiczny Żabieniec,
- Użytek Ekologiczny Złotko,
- Użytek Ekologiczny Okonek,
- Użytek Ekologiczny Grzybiczne,
- pomniki przyrody (drzewa i grupy drzew).

Tabela 11. Zasoby przyrodnicze na terenie Gminy Jedwabno

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2023	Rok 2024
Obszary prawnie chronione	ha	31 349,60	31 349,60
Rezerваты przyrody	ha	298,08	386,46
Obszary chronionego krajobrazu	ha	31 155,60	31 155,60
Rezerваты	ha	318,01	406,39
Użytki ekologiczne	ha	213,93	213,93
Pomniki przyrody	Szt.	13	16
Lesistość	%	68,4	68,4
Powierzchnia lasów	ha	21 324,76	21 337,80

Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, GUS

Istotną funkcję w ochronie bioróżnorodności pełnią lasy, będące siedliskiem życia największej liczby gatunków roślin i zwierząt. W okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2023-2024 na terenie Gminy Jedwabno powierzchnia lasów zwiększyła się o 13,04 ha.

Do najważniejszych problemów i zagrożeń w zakresie ochrony przyrody na terenie Gminy Jedwabno należy zaliczyć presję wynikającą z ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo. Dotyczy ona przede wszystkim intensywnego użytkowania jezior i terenów leśnych w sezonie letnim, dzikiego biwakowania, rozpalania ognisk oraz wjazdu pojazdów na tereny leśne. Istotnym zagrożeniem pozostaje także fragmentacja siedlisk związana z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej oraz podziałem terenów naturalnych. Presja wywierana jest również na ekosystemy wodne, w szczególności poprzez zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa i zabudowy oraz intensywne użytkowanie jezior. Dodatkowy problem stanowi zaśmiecanie terenów przyrodniczych, w tym pozostawianie odpadów w lasach i nad jeziorami oraz powstawanie dzikich wysypisk. Zagrożeniem dla lokalnej bioróżnorodności jest również pojawianie się gatunków inwazyjnych, w tym obcych gatunków roślin, takich jak rdestowiec japoński.⁹

⁹ Gmina Jedwabno

4.8.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W okresie objętym raportem w latach 2023-2024 nie realizowano zadań w zakresie utrzymania dobrego stanu oraz poprawy bioróżnorodności.

4.9. DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (im większa moc, tym silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie).

Do najczęściej występujących instalacji stanowiących źródła pól elektromagnetycznych, wpływających na ogólny poziom pól w środowisku, należą linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej, a także stacje radiowe i telewizyjne. Przy zachowaniu właściwego usytuowania względem budynków użytkowanych przez mieszkańców instalacje te nie stwarzają zagrożenia.

Zgodnie z danymi Energa Operator na terenie Gminy Jedwabno nie znajdują się Główne Punkty Zasilające (GPZ). Odbiorcy energii elektrycznej są zasilani za pośrednictwem linii SN 15 kV wyprowadzonych z GPZ Nidzica, GPZ Wielbark oraz GPZ Korpele, zlokalizowanych na terenie gmin sąsiednich. Na obszarze analizowanej gminy funkcjonuje natomiast 76 słupowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV o łącznej mocy 8 090 kVA oraz 3 wewnętrzne stacje transformatorowe 15/0,4 kV o łącznej mocy 225 kVA.

W latach 2023-2024 Główny Inspektor Ochrony Środowiska nie przeprowadził badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Jedwabno.

4.9.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W okresie objętym raportem w latach 2023-2024 nie realizowano zadań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

4.10. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska, mówiąc o:

- poważnej awarii rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji,

prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem,

- poważnej awarii przemysłowej rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Na terenie Gminy Jedwabno nie występują zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki wystąpienia poważnych awarii mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych w wyniku wypadków i kolizji drogowych. Innym źródłem zagrożenia poważnych awarii może być oczyszczalnia ścieków.

4.10.1. STOPIEŃ REALIZACJI ZADAŃ

W omawianym okresie sprawozdawczym na obszarze gminy planowano wskazane poniżej przedsięwzięcia związane z ochroną zagrożeń przed poważnymi awariami.

W zakresie działania na rzecz przeciwdziałania poważnym awariom wykonano realizację 1 zadania, które wpłynęło na przeciwdziałanie poważnym awariom na terenie gminy.

Tabela 12. Zadania związane z przeciwdziałaniem poważnym awariom na terenie Gminy Jedwabno

Lp.	Zadanie	Rok realizacji	Status realizacji	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt	Źródło finansowania
1	Budowa remizy strażackiej w miejscowości Szuć	2023	Zrealizowano	Celem zadania była budowa nowoczesnej remizy OSP Szuć, w której funkcjonować będzie również Strażackie Centrum Aktywności Lokalnej (SCAL). W parterowej części budynku mieścić się będzie remiza, a na pierwszym piętrze SCAL.	1 328.817,77 zł	Rządowy Fundusz Polski Ład
		2024			1 617 063,32 zł	

Opracowanie własne na podstawie POŚ, Gmina Jedwabno

5. MONITORING REALIZACJI ZADAŃ

W celu zobrazowania efektów realizacji działań związanych z ochroną środowiska w tabeli nr 13 zestawiono wartości wskaźników monitorowania realizacji zadań ujętych w Programie. W tabeli porównano rok 2023 z rokiem 2024.

Tabela 13. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji związanych z ochroną środowiska

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Gmina Jedwabno		Zmiana wskaźnika
			Rok 2023	Rok 2024	
Sieć wodociągowa					
1	Długość sieci wodociągowej	km	91,21	109,12	↑ 17,91
2	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	719	731	↑ 12
3	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osób	2 710	2 702	↓ 8
4	Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności	%	78,5	78,8	↑ 0,3
Sieć kanalizacyjna					
5	Długość sieci kanalizacyjnej	km	89,31	115,39	↑ 26,08
6	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	509	512	↑ 3
7	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osób	2 229	2 223	↓ 6
8	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	%	64,6	64,8	↓ 0,2
Oczyszczanie ścieków komunalnych					
9	Oczyszczalnie komunalne	sztuk	1	1	– 0
10	Oczyszczalnie przydomowe	sztuk	21	21	– 0
11	Zbiorniki bezodpływowe	sztuk	401	401	– 0
Gospodarka odpadami					
12	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku	Mg	414,98	484,30	↑ 69,32
13	Masa zebranych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy	kg	313	361	↑ 48
14	Procent mieszkańców deklarujących selektywną zbiórkę odpadów komunalnych	%	100,0	100,00	– 0

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Gmina Jedwabno		Zmiana wskaźnika
			Rok 2023	Rok 2024	
Powierzchnia lasów					
15	Wskaźnik lesistości	%	68,4	68,4	— 0
16	Powierzchnia lasów	ha	21 324,76	21 337,80	↑ 13,04
Obszary chronione					
19	Obszary chronione prawnie	ha	31 349,60	31 349,60	— 0
Odnawialne Źródła Energii					
20	Ilość działających elektrowni wiatrowych na terenie gminy	Szt.	0	0	— 0
21	Powierzchnia istniejących na terenie gminy kolektorów słonecznych	m²	0	1	↑ 1
22	Powierzchnia istniejących na terenie gminy ogniw fotowoltaicznych	m²	0	1	↑ 1
Jakość powietrza					
23	Dwutlenek siarki (SO2)	Klasa	A	A	—
24	Dwutlenek azotu (NO2)		A	A	—
25	Pył zawieszony PM10		A	A	—
26	Pył zawieszony PM2,5		A1	A1	—
27	Benzen (C6H6)		A	A	—
28	Tlenek węgla (CO)		A	A	—
29	Ołów (Pb)		A	A	—
30	Ozon (O3)		A	A	—
31	Arsen (As)		A	A	—
32	Kadm (Cd)		A	A	—
33	Nikiel (Ni)		A	A	—
34	Benzo(a)piren (B(a)P)		C	C	—

Brak zmiany wskaźnika

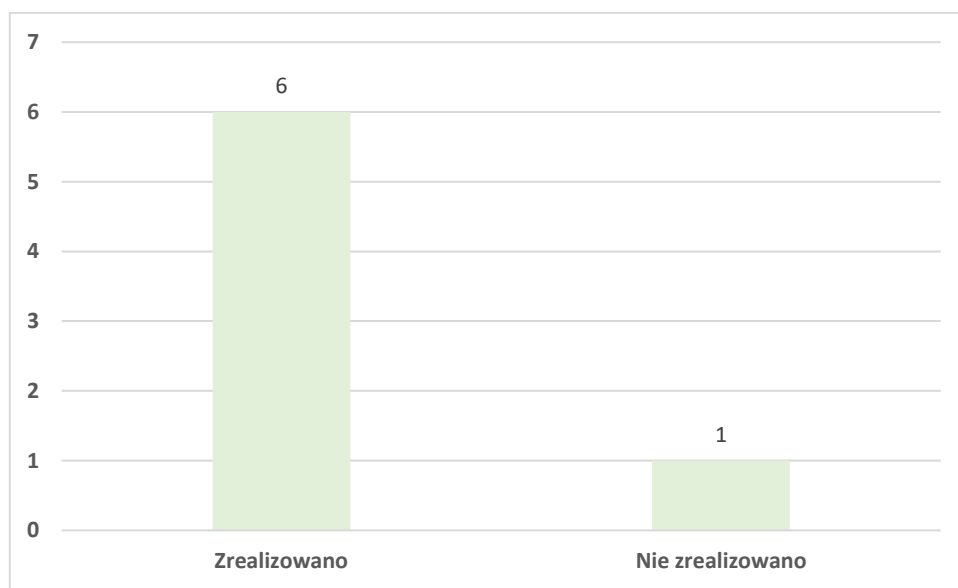
Pozytywna zmiana wskaźnika

Negatywna zmiana wskaźnika

Opracowanie własne na podstawie GUS, Gmina Jedwabno

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Celem sporządzenia Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” była ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie działań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi oraz aktualna ocena stanu środowiska. Analizie poddano 7 zadań, które zostały wyznaczone w ramach 4 obszarów interwencji. W latach objętych raportem, zrealizowano 6 zadań, z kolei 1 zadanie nie zostało zrealizowane.

Wykres 1. Stopień realizacji zadań w latach 2023-2024
Opracowanie własne na podstawie POŚ, Gmina Jedwabno

Podjęte działania finansowane pochodziły głównie z budżetu Gminy Jedwabno oraz przy udziale środków zewnętrznych takich jak: Rządowy Fundusz Polski Ład oraz Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Przedsięwzięcia realizowane w latach 2023-2024 w dużej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych w Gminie Jedwabno. Zmiany stanu środowiska widoczne będą dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z realizacji celów i zadań, określonych w Programie ochrony środowiska nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów realizacji Programu.

Realizacja zadań w latach 2023-2024 zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań programu ochrony środowiska, zgodnych z polityką ochrony środowiska, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój gminy.

Realizowane zadania przyczyniły się do korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska zmian. Wybrane z niektórych pozytywnych zmian to:

- budowa dróg,
- rozwój transportu zbiorowego,
- rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- budowa remizy strażackiej.

7. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Do najistotniejszych efektów realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030, osiągniętych w latach 2023-2024, należy zaliczyć zarówno działania przynoszące pozytywne rezultaty, jak i zagadnienia wymagające dalszej poprawy oraz kontynuacji działań naprawczych.

Zmiany pozytywne w latach 2023-2024 lub utrzymanie korzystnego stanu środowiska obejmowały przede wszystkim:

1. Rozbudowę infrastruktury wodociągowej, w tym wzrost długości sieci wodociągowej z 91,21 km w 2023 r. do 109,12 km w 2024 r. oraz zwiększenie liczby przyłączy wodociągowych z 719 do 731 sztuk.
2. Poprawę dostępności mieszkańców do sieci wodociągowej, wyrażającą się wzrostem udziału korzystających z wodociągu z 78,5% do 78,8% ogółu ludności.
3. Znaczną rozbudowę sieci kanalizacyjnej, której długość wzrosła z 89,31 km w 2023 r. do 115,39 km w 2024 r., przy jednoczesnym zwiększeniu liczby przyłączy kanalizacyjnych z 509 do 512 sztuk.
4. Realizację zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, w szczególności rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Małszewo oraz w miejscowościach Pidun i Rekownica, co przyczyniło się do poprawy warunków sanitarnych i ograniczenia presji na środowisko wodne.
5. Utrzymanie wysokiego udziału mieszkańców deklarujących selektywną zbiórkę odpadów komunalnych na poziomie 100%, co świadczy o utrwaleniu prawidłowych nawyków w zakresie gospodarowania odpadami.
6. Rozwój funkcjonowania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, widoczny we wzroście masy odpadów zebranych w PSZOK z 57,07 Mg w 2023 r. do 94,74 Mg w

2024 r., co wskazuje na większe wykorzystanie systemu selektywnego przekazywania odpadów problemowych.

7. Poprawę warunków komunikacyjnych poprzez budowę drogi wewnętrznej w miejscowości Burdąg, co pośrednio wpływa na ograniczenie uciążliwości komunikacyjnych oraz poprawę bezpieczeństwa użytkowników dróg.
8. Rozwój transportu zbiorowego, który stanowi działanie sprzyjające ograniczaniu presji komunikacyjnej oraz poprawie dostępności komunikacyjnej mieszkańców.
9. Wzrost powierzchni lasów z 21 324,76 ha w 2023 r. do 21 337,80 ha w 2024 r., co stanowi korzystną zmianę z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności i stabilności ekosystemów.
10. Zwiększenie liczby pomników przyrody z 13 do 16 sztuk oraz wzrost powierzchni rezerwatów przyrody, co wzmacnia system ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy.
11. Realizację inwestycji polegającej na budowie remizy strażackiej w miejscowości Szuć, która przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz zwiększenia gotowości reagowania na zdarzenia mogące stanowić zagrożenie dla ludzi i środowiska.
12. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, odnotowany poprzez pojawienie się kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych w zestawieniu wskaźników monitoringu.

Zmiany negatywne w latach 2023-2024 lub utrzymanie niekorzystnego stanu obejmowały przede wszystkim:

1. Utrzymanie niskiej jakości powietrza w zakresie stężenia docelowego B(a)P, a także poziomu długoterminowego dla ozonu w kontekście ochrony zdrowia dla całej strefy warmińsko-mazurskiej do której należy Gmina Jedwabno.
2. Brak pełnej informacji o występujących, potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych. Brak możliwości rzetelnej kontroli szczelności zbiorników.
3. Zły stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem części Gminy Jedwabno.
4. Brak przyłączenia wszystkich mieszkańców do sieci kanalizacyjnej lub przydomowej oczyszczalni ścieków co skutkuje występowaniem potencjalnie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje oraz dane przedstawione w formie tabelarycznej w 5 rozdziale należy pozytywnie ocenić realizację programu ochrony środowiska Gminy Jedwabno. Przeważają pozytywne aspekty podejmowanych działań co odzwierciedla się zarówno we wskaźnikach jak i podejmowanych zadaniach. Warto zaznaczyć, że ważne jest uwzględnianie w nowopowstających lub zmienianych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na etapie wydawania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, na bazie których udzielane są pozwolenia na budowę:

- uwzględnianie zachowania terenów zielonych,
- stosowanie wymagań udziału powierzchni biologicznie czynnych na działkach budowlanych,
- przestrzeganie określonych wymagań ochrony powietrza (stosowanie ekologicznych niskoemisyjnych systemów grzewczych, odnawialnych źródeł energii tam gdzie jest to technicznie możliwe).

8. ZASADY DALSZEGO MONITORINGU

W procesie wdrażania programu ochrony środowiska istotne znaczenie ma bieżąca kontrola jego realizacji oraz ocena stopnia wykonania zaplanowanych zadań w odniesieniu do przyjętych celów. Z tego względu konieczne jest funkcjonowanie systemu monitorowania, który umożliwia ocenę postępów we wdrażaniu programu oraz wskazanie ewentualnych potrzeb jego modyfikacji.

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku monitorowania i oceny efektów wdrażania obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030, w zakresie obejmującym lata 2023-2024.

System kontroli środowiska stanowi narzędzie wspierające prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o skuteczności działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska i może stanowić podstawę do oceny prowadzonej polityki środowiskowej, a także jedno z kluczowych kryteriów wykorzystywanych przy jej dalszym kształtowaniu.

Mierniki efektów ekologicznych są w znacznej części dostępne jako dane pozyskiwane w ramach istniejących systemów kontroli, sprawozdawczości i monitoringu środowiska.

Stały monitoring realizacji zapisów programu powinien być prowadzony w cyklu dwuletnim. Oznacza to konieczność sporządzania raportu z wykonania obowiązującego dokumentu co dwa lata. Wyniki raportu powinny wskazywać obszary wymagające poprawy oraz kierunki, na których należy skoncentrować dalsze działania. Kolejny okres obejmie realizację zadań w latach 2025-2026, po czym powinien zostać opracowany następny raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska. Ze względu na dostępność danych zasadne jest sporządzenie go nie wcześniej niż w IV kwartale 2027 r.